

הנשיאים

- א. מהם ג' הפירושים הנפלאים למילה "נשיאים"?
- ב. מדוע הוזכרו אבני השוהם ואבני המילואים אחרונים ברשימה? והלא אבנים אלו הן החשובות והיקרות ביותר?
- ג. מדוע בפרשת נשא האריכה התורה כל כך בכל קרבנות הנשיאים: "קרבנו קערת כסף אחת", "כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת", "פר אחד בן בקר" - הלא אותם הפסוקים ממש חוזרים על עצמם שנים עשר פעמים?
- ד. אימתי נענשים ישראל בכך שמופיעים בשמים עננים אפורים המבשרים על גשם רב שעומד לרדת, אך לבסוף האכזבה רבה - ואפילו טיפה איננה יורדת?
- ה. מנין הגיעו אבני השוהם?
- ו. מדוע הביאו הנשיאים דווקא אבנים שניתנים על החושן - על לב אהרן?

הנשיאים הביאו נדבתם למשכן אחרונים

באור החיים הקדוש הקשה בסדר הדברים שתרמו למשכן: "זהב כסף ונחושת, תכלת ארגמן וכו', ושמן למאור", וכו'. ולבסוף כתוב: "אבני שוהם ואבני מילואים".

ותמוה: הלא אבני החושן היו היקרים ביותר מכל הדברים האחרים, עד כדי כך שבמסכת קידושין (דף ל"א) מבואר, שעם ישראל קנו מדמא בן נתינה אבן אחת בשישים ריבוא דינרי זהב! ואם כן, תמוה: למה הוזכרו רק לבסוף?

ותירץ האור החיים, שהטעם הוא מפני שהנשיאים הביאו אותם באחרונה - לאחר שכל ישראל הרימו כבר את תרומת ה'.

שכן במדרש רבה (במדבר י"ב, ט"ז) מבואר, שכאשר ציווה משה רבינו להביא תרומה למלאכת המשכן, היה רע בעיני הנשיאים על שלא ביקש מהם. אמרו הנשיאים: יביאו העם מה שיביאו - ומה שחסר אנו נשלים!

אבל עם ישראל שמחו כל כך, והביאו הכל בזריזות רבה, עד שנאמר: **"ויבואו האנשים על הנשים"** - כלומר, היו דוחקים זה את זה, ובאו כולם בערבוביא. וכך, בתוך יומיים בלבד - השלימו נדבתם!

וכאשר באו הנשיאים ורצו לתת את חלקם, אמרו להם שכבר ציווה משה לא להביא עוד.

על כן חיסר הקב"ה אות י' משמם, שנאמר: **"והנשאם"**, וכפי שכתב רש"י - על שנתעצלו מתחילה.

הנשיאים דומים לעננים שלא נותנים גשם

ומנין הביאו הנשיאים את אבני השוהם ואבני המילואים?

במסכת יומא (דף ע"ה.) דרשו חז"ל: **"נשיאים"** - מלשון עננים, שנאמר: **"נשיאים ורוח וגשם אין"**.

וכן הביא בעל הטורים בשם תרגום ירושלמי, שהאבנים היקרות הגיעו אל הנשיאים על ידי עננים. ובתרגום יונתן בן עוזיאל הובא איך בדיוק התרחש המעשה: העננים דלו מנהר פישון את אבני השוהם והניחו אותם במדבר, ומשם נטלו נשיאי ישראל את האבנים.

ולפי זה, חידש האור החיים תירוץ נוסף לקושיה, מדוע נמנו אבני השוהם ואבני המילואים אחרונים - כיון שהם היו משולחן גבוה, מאת ה' יתברך, בנס גלוי. והנשיאים הביאו אותם ללא טורח ויגיעה, וללא חסרון כיס כלל!

ועל כן, בתורה מרומז ענין אבני השוהם במילה **"נשיאים"** - להורות שבאו על ידי העננים ועל ידי נשיאי ישראל. **"נשיאים"** תרתי משמע!

אלא שתמוה, מדוע בגמרא בחרו להביא ראיה מהפסוק **"נשיאים ורוח וגשם אין"**, שעוסק דווקא בענין שלא מביא גשם?

ועומק הענין מתבהר **במסכת תענית** (דף ח.), שרבי יוחנן הביא את אותו הפסוק לענין אחר, ואמר שגשמים נעצרים בעווננו של מי שאמר ברבים שיתן צדקה, ולבסוף לא נתן, שנאמר: **"נשיאים ורוח וגשם אין - איש מתהלל במתת שקר"**! הפסוק מלמד אותנו שכאשר אדם מתהלל כאילו הוא מרים נדבה הגונה, אבל באמת הוא לא נותן לבסוף מאומה - הרי הוא בדיוק כמו ענין אפור, שמראה לכולם כאילו ירד גשם לרוב, אבל לבסוף - מאומה. ואם כן, העונש מפליא,

מדה כנגד מדה!

ואם כן, בסוף הפסוק כבר מבואר היטב במה דומים הנשיאים לעננים הללו, "איש מתהלל במתת שקר", וזאת למען נדע ונשכיל, שאין הדרך לתרום למשכן בכזו עצלות. ולכן בחרו דווקא בפסוק כזה, לבאר שהנשיאים הם כעננים שלא נותנים גשם!

כאשר מתעצלים נחסרת אות אחת בתורה וכשמזדרזים נוספים מאות מילים!

בספר שיחות מוסר (עמ' כ"ח) לגאון רבי חיים שמואלביץ, מבאר על פי תירוץ האור החיים, שמחמת אותה עצלות של הנשיאים שהביאו אחרונים, ולא זכו להביא משלהם אלא מהעננים נתנו - נענשו ונחסרה משמם האות י'.

ואין לחשוב שאות אחת היא דבר של מה בכך -

שכן מצינו גם אצל עפרון שכתוב "עפרן", בלא ו', על שהיה רע עין - בגימטריה עפרן!

וכן מצינו באות י' של שרי, שנתפצלה לשתי אותיות ה', וניתנו אותיות אלו לאברהם ושרה. ואף על פי כן, הלכה האות י' לקב"ה וצווחה: מה יהא עלי? עד שנתנה הקב"ה אצל יהושע.

וכן במכילתא מבואר, שיתר הוא שמו האמיתי של יתרו, והוסיפו אות ו' - על שהיטיב דרכיו ויתר פרשה בתורה.

צא ולמד, עד כמה חשובה אות אחת בתורה!

ועל פי זה ביאר החפץ חיים באופן נפלא, כיצד ומדוע פרשת נשא היא הארוכה ביותר...

כיון שבחנוכת הנשיאים, חוזרת התורה על אותם פסוקים, באותם המילים ממש, שתים עשרה פעמים בזה אחר זה! "קרבנו, קערת כסף אחת", "כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת", "פר אחד בן בקר" - בדיוק את אותם המילים כופלת התורה שתים עשרה פעמים. ומדוע?

אלא שבחנוכת המשכן הנשיאים כבר למדו מנסיון העבר, ולכן מבואר במדרש רבה שהזדרזו להיות הראשונים, ואצו רצו במהירות רבה להקריב קרבן. ואז, מדגישה התורה את מעלתם בכפל כפליים!

שאם כשנתעצלו - החסירו אות אחת מכל הנשיאים גם יחד, הרי שכשנזדרזו - כפלה התורה ששה פסוקים לכל נשיא ונשיא בפני עצמו, ביחד שבעים ושנים

פסוקים, מאות מילים ואלפי אותיות - כל זה כדי להדגיש את חביבותם של העושים בזריזות את דבר ה'!

עם ישראל רצו ורחפו זה את זה כדי לזכות לתרום למשכן

וזאת למדו הנשיאים מעם ישראל - בשיעור מאלף! שכאשר יש הזדמנות לבנות בית לקב"ה, בית של השראת השכינה - לא עושים חשבונות, לא מחכים לראות מה יחסר בסוף, אלא רצים לתת!

וכדברי הבן איש חי (אדרת אליהו) - "ויבואו כל איש אשר נשאו ליבו, וכל אשר נדבה רוחו" - שני עניינים נאמרו פה:

"נדבה רוחו" - הרי זו נדיבות הלב, הצדקה הרגילה.

אך לא רק זאת היה כאן, אלא הרבה יותר מכך: "נשאו ליבו" - נתינה מכל הלב, נתינה של כל הלב! לא רק פעולה יבשה של נתינת ממון, אלא כל אדם ואדם מישראל, את כל ליבו וישותו נתן לה'. כל כולו חש שהלוואי והיה לו יותר, ואילו רק היה לו עוד, היה נותן הכל לכבוד הקב"ה. וכזו נדיבות הלב, כשכולם רצים בהתרגשות עצומה ודוחפים זה את זה, למען מטרה אחת קדושה ונעלה - לזכות לתרום לבית המקדש, למשכן ה', הרי זה שיעור מאלף שלמדו הנשיאים מעם ישראל!

ומוסיף הרמב"ן על פסוק זה ומבאר, שבעצם "נשיאות הלב" - אין הכוונה לאלו שתרמו את הכסף, אלא לעושים במלאכה. שהרי תמוה, כיצד הצליח עם ישראל, שעד לא מכבר היה עבד למצרים, לעסוק במלאכות של אריגה, ציור, חריטה, ושאר יצירות אומנות לכלי המשכן?

אלא, שהבינו מיד כולם, שבעצם כל המשכן הוא נס אחד גדול, ומיד "נשאו ליבו" של כל אחד ואחד להיות שותף במפעל הקדוש הזה, כל איש בישראל אמר לעצמו "אני אנסה" מעבר לכוחותי, "ויגבה ליבו בדרכי ה'" - ורוח מרוממת זו, היא שבנתה את המשכן לה'!

עם ישראל הביאו יותר מדי

ועל פי זה מבאר האור החיים ביאור נפלא שכן בפסוק כתוב: "והמלאכה היתה דים וכו', והותר" - וקשה, אם היה די, כלומר בדיוק, כיצד יתכן שכתוב שהיה יותר? והלא אלו הם שני דברים הפכיים זה מזה, אם דים, אינו הותר. ואם הותר, אינו דים?

אלא, באמת בזריזותם הרבה, הביאו עם ישראל יותר ממה שהיה צריך. וכיון שכה מחבבים היו את מלאכת ה', וזריזים כל כך לצורך המלאכה, אין זה ראוי

להחזיר להם את מה שהביאו, וכי יבוא משה למאן דהוא ויגיד לו, קח בחזרה - אין מה לעשות עם זהבך?

עשה הקב"ה נס, והמותר נכנס גם הוא אל תוך כלי המשכן, ונמצא ששני הדברים אמת צדקו יחדיו, גם הביאו יותר ממה שנצרך, וגם הזהב הספיק בדיוק למלאכה!

הא למדנו, שהכל בעצם היה בנס, שכן במלאכת המשכן עסקינו, ודבר זה נעלם מעיני הנשיאים בתחילה!

שורש הטא הנשיאים היה שנתגאו כעננים

ולפי זה יתבאר להפליא, מדוע זיכה אותם ה' לבסוף להביא בדווקא את אבני השוהם - דווקא אבנים לחושן ולאפוד?

במדרש הגדול, אמר רבי שמואל, בשעה שציווה משה רבינו: "ועשו לי מקדש" - אמרו לו הנשיאים: משלנו נעשה את המקדש, ואל ישתתפו בו עם ישראל!

אמר להם משה - לא כך ציווני ה', שנאמר: "דבר אל בני ישראל, ויקחו לי תרומה". מיד פירשו, ולא נשתתפו עם הציבור.

וביארו במדרש, שלמילה "נשיאים" יש פירוש שלישי - מלשון גיאות!

"והנשיאים הביאו" שנתגאו והתנשאו על עם ישראל כעננים, בזה שרצו רק הם לתת, הם ולא אחרים, כביכול רק הם ראויים לבנות משכן לה', שנאמר "מעלה נשיאים מקצה הארץ!"

ועל כן, מבואר בזוהר הקדוש (ויקרא כ"ג), רבי יהודה אמר - מפני מה הביאו דווקא אבנים לחושן? אמר הקב"ה, יביאו אבנים יקרות שיהיו על לב אהרן, לכפר על גבהות ליבם וגסות ליבם שחטאו בו!

על ידי הבושה נתכפר הטא גבהות הלב

ועל פי זה, מבאר המגיד רבי שלום שבדרון זצ"ל בספר לב שלום עומק נפלא:

לכאורה יש ענין שעדיין טעון בירור: מה חיפשו הנשיאים במדבר? כיצד הגיעו למדבר כדי להביא את אבני השוהם?

אלא יבואר על פי תרגום יונתן בן עוזיאל, שנאמר בו שירד להם מן במדבר!

ועם המן מצאו את האבנים!

והנה במסכת יומא (דף ע"ה) מבואר, שלצדיקים ירד מן ליד פתח הבית, ואילו לרשעים שבעם לא ירד מן בסמוך לבית, ונאלצו ללכת למרחק להביא לחמם. ולפי זה יאירו הדברים, שבאותו יום שנתעצלו מלתרום למשכן ה' - גם לנשיאים ירד המן הרחק הרחק, במדבר!

איזו בושה! איזו כלימה!

אך על ידי בושה זו נתכפר להם אותו החטא של גבהות הלב!
ולפיכך זכו כשתיקנו את חטאם, להביא לאפוד אבנים הנתונות על הלב!

